

Іваненко Іван Олександрович,
*курсант факультету підготовки
фахівців для підрозділів превентивної
діяльності Дніпропетровського
державного університету
внутрішніх справ*

Чорна Аліна Геннадіївна,
*старший викладач кафедри
кримінального права та кримінології
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ*

ОСОБЛИВОСТІ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ДИСКРИМІНАЦІЇ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

В умовах сучасності наша країна переживає досить тяжкі часи, які пов'язані із агресією з боку російської федерації. У зв'язку із повномасштабним вторгненням окупаційних військ країни-агресора на територію України, згідно з Указом Президента України №64/2022 від 24 лютого 2022 року на всій території України було введено воєнний стан [1]. Доцільним є зауважити на тому, що відповідно до змісту статті 24 чинної Конституції України не може бути привілеїв чи обмежень за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, за мовними або іншими ознаками [2]. Тобто, законодавча влада нашої країни закріпила такі положення, які доводять те, що в Україні громадяни мають рівні конституційні права і свободи та є рівними перед законом.

Так, в умовах воєнного стану, масової евакуації всіх верств населення з населених пунктів, де ведуться активні бойові дії, значно зростає загроза життю та здоров'ю людей, а також з'являються ризики вчинення різних форм жорсткого поводження з ними, адміністративних чи кримінальних правопорушень по відношенню до жителів України. Даний факт пояснюється тим, що країна-агресор створює не тільки геноцид українського народу в цілому, а також і застосовує деякі форми дискримінації, які виражаються в розрізненні, що засноване на таких ознаках як: раса, мова, громадянство чи країна походження тощо. Також, зауважимо на тому, що зазначена форма дискримінації в своєму змісті не має об'єктивного та розумного виправдання. У свою чергу, дискримінація, на сьогодні, виступає у формі злочинів на ґрунті ненависті, мови ворожнечі, символів (чи знаків) ворожнечі.

Зазначимо, що не менш значущим нормативно-правовим актом, який регулює положення про дискримінацію, а саме в аспекті запобігання та

протидії будь-яких її проявів в Україні є Закон України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні» [3]. Зазначений Закон в змісті своїх положень чітко розкриває саме поняття даного терміну та його ознак, а також механізм забезпечення та протидії дискримінації в цілому. Також, гарантії рівності та заборони дискримінації містяться у багатьох нормативних актів міжнародного права, які в різні час були ратифіковані Україною, ставши невід'ємною частиною національного законодавства.

Особливої уваги заслуговує питання, які стосуються дітей, адже вони також страждають через дискримінацію з боку громадян країни-агресора. Будь-які форми дискримінації можуть потягнути за собою прояви агресію та насильства, наприклад, будь-яка форма рабства, продаж дитини та торгівля дітьми, вербування дітей задля подальшого використання їх у збройних конфліктах, вчиненням сексуального насильства стосовно дитини [4]. Все зазначене в обов'язково порядку тягне за собою встановлену національним законодавством кримінальну відповідальність і всі особи, які є причетними до їх вчинення повинні бути покарані.

Так, певний механізм взаємодії органів державної влади, органів місцевого самоврядування щодо виявлення дітей, які постраждали від жорстокого поводження, розгляду повідомлень про таких дітей, забезпечення їхньої безпеки та надання необхідної допомоги чітко визначено Порядком забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, у тому числі дітей, які постраждали від жорстокого поводження [5].

Взагалі, наша країна приділяє досить значну увагу будь-яким проявам дискримінації, здійснює заходи, які направлені на запобігання та протидію даним проявам в нашій державі, як в мирний, так і в умовах правового режиму воєнного стану. Так, наприклад, Уповноважений Верховної Ради України з прав людини наділений такими повноваженнями: 1) здійснює контроль за дотриманням принципу недискримінації в різних сферах суспільних відносин; 2) проводить моніторинг та узагальнює результати дотримання принципу недискримінації в різних сферах суспільних відносин; 3) веде облік та узагальнює випадки дискримінації; 4) здійснює співпрацю з міжнародними організаціями, відповідними органами зарубіжних країн з питань дотримання міжнародних стандартів недискримінації; 5) а також здійснює інші повноваження, які чітко визначаються Конституцією та законами України (статті 10 ЗУ «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні»)[3].

Отже, можна зробити висновок, що в умовах воєнного стану країна-агресор створює не тільки геноцид українського народу в цілому, а також і застосовує деякі форми дискримінації, які виражаються в розрізненні, що засноване на таких ознаках як: раса, мова, громадянство чи країна походження тощо. У свою чергу, наша незалежна держава зосереджує максимальну увагу на забезпечення ефективного виконання заходів щодо запобігання та протидії дискримінації в будь-яких її проявах, регулюючи це не тільки національними нормативно-правовими актами, а також і міжнародними.

Література

1. Указ Президента України №64/2022 від 24 лютого 2022 року. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397> (дата звернення 17.10.2022).
2. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 року №254к/96ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення 16.10.2022).
3. Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні: Закон України від 06.09.2012 року № 5207-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5207-17#Text> (дата звернення 17.10.2022).
4. Рекомендації щодо виявлення та реагування на випадки жорстокого поводження з дітьми в умовах воєнного стану. URL: <https://www.unicef.org/ukraine/media/18746/file/recommendations-for-detecting-and-responding-to-cases-of-child-abuse-in-martial-law.pdf>.
5. Порядок забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, у тому числі дітей, які постраждали від жорстокого поводження: Постанова КМУ від 01.06.2020 року №585. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/585-2020-%D0%BF#Text> (дата звернення 17.10.2022).